

Boek 41.

De blauwe Ridder.

+ De laatste steen +

Hoofdstuk 1 - Na de oogst

De geur van vers brood trok door de gang toen Thomas de deur van de raadskamer openduwde. Buiten kraakte een wagen onder zijn laatste lading graan; op het binnenplein riepen knechten elkaar toe, terwijl ergens een hamer tegen steen sloeg. De burcht werd nog altijd hersteld, maar het geluid van de binnenrijdende wagens liet Thomas even bij het raam stilstaan. De zakken droegen de merken van hun eigen dorpen. Hij keek ze na tot Anne zacht zijn naam noemde en een stoel naast zich naar achteren schoof.

Op tafel lagen voorraadlijsten, aantekeningen over de oogst en een houten telbord. Lucas zat met zijn armen over elkaar tegenover Ivar; naast hen wachtten twee beheerders met de laatste tellingen. Anne schoof Thomas een blad toe. ‘Dit is wat na de afgesproken afdrachten bij de gezinnen zelf blijft,’ zei ze. ‘Hun voedsel, zaaigoed en wintervoorraad zijn meegerekend.’ Thomas las de regels aandachtig. Pas daarna nam hij de lijst van de burcht ter hand, alsof hij de tweede pas durfde te bekijken wanneer de eerste werkelijk klopte.

Een van de beheerders wees naar de onderste regel. ‘Met onze eigen opbrengst en de ontvangen afdrachten hebben we voldoende voor de winter, heer. Ook voor de keuken, de ziekenzaal en het garnizoen.’ Thomas liet zijn vinger langs de cijfers glijden. ‘En als de volgende oogst tegenvalt?’ De man verschoof enkele houten schijfjes. Er bleef ruimte over op het bord. Thomas keek naar Anne. Zij glimlachte, maar liet hem zelf nog eens rekenen. Uiteindelijk legde hij het blad neer. ‘Dan kunnen we eindelijk iets bewaren.’

Hij trok de lijsten dichterbij en begon de verdeling te bespreken. Eerst moesten de dagelijkse voorraden verzekerd zijn. Daarnaast kwam er een afzonderlijke reserve voor ziekte, brand of een slechte oogst. Het beste zaaigoed werd apart opgeslagen en duidelijk gemerkt; pas wat daarna overbleef, mocht voor handel worden aangeboden. Anne vroeg om ook de dorpsvoorraden regelmatig te controleren. ‘Een volle schuur hier helpt weinig als ergens een gezin wordt vergeten.’ De beheerders knikten en schreven mee, terwijl Lucas vroeg hoe de afzonderlijke voorraden bewaakt zouden worden.

Ivar had lange tijd gezwegen. Nu streek hij met zijn duim over de rand van het telbord. ‘Vroeger zaten we hier om te besluiten welke schuur als eerste leeg mocht raken,’ zei hij. ‘Nu bespreken we wat we volgend jaar nodig hebben.’ Zijn stem klonk schor. Thomas wist dat Ivar winters had meegemaakt waarin hij zijn mannen nauwelijks brood kon geven. ‘Dat verschil hebben jullie gemaakt,’ antwoordde hij. Ivar schudde zijn hoofd. ‘Wij samen, heer.’

Toen de beheerders vertrokken waren, bleef Thomas naar het bord kijken. Anne legde haar hand over de zijne. ‘Waar denk je aan?’ Hij draaide zijn hand om en sloot zijn vingers om die van haar. ‘Aan jouw vader. Ik had hem graag die wagens laten zien.’ Haar glimlach werd klein; even keek ze naar het raam. ‘Hij zou eerst gevraagd hebben of het graan wel droog lag.’

Lucas stond op. ‘Een verstandige vraag. Die ga ik stellen.’ Ivar volgde hem. Thomas bleef nog even naast Anne zitten, met haar hand in de zijne.

Hoofdstuk 2 - De laatste bouwlijst

De volgende ochtend lag er opnieuw een lijst voor Thomas, maar ditmaal stonden er geen zakken graan of wintervoorraden op. Twee bouwmeesters hadden het perkament over de tafel uitgerold en hielden de krullende hoeken met stukken steen op hun plaats. Jara’s vader stond tussen hen in, met kalkstof op zijn mouw en een meetkoord aan zijn riem. Thomas keek van de bovenste regel naar de onderste en trok langzaam zijn wenkbrauwen op. Naast hem boog Anne zich voorover om mee te lezen.

‘Dit moet allemaal nog?’ vroeg hij. De oudste bouwmeester knikte en wees naar het eerste gedeelte. Enkele binnenmuren moesten worden gevoegd en afgewerkt, vooral waar vocht door de oude naden trok. In twee gangen lagen ongelijke stenen waarop bedienden met volle manden gemakkelijk konden struikelen. Verschillende kamers hadden inmiddels goede daken en stevige deuren, maar nog geen behoorlijke vloer, wandbekleding of haard. Thomas volgde de wijzende vinger. ‘Ik dacht dat we bijna klaar waren.’ Anne keek hem aan. ‘Bijna klaar zijn waarschijnlijk de gevaarlijkste woorden in heel Tilat.’

Lucas snoof zacht bij het raam. Jara’s vader glimlachte even, maar schoof daarna een tweede blad naar voren. Daarop stonden de torens. Op sommige verdiepingen ontbraken rekken voor wapens en droge kisten voor boogpezen. Een wachtvertrek had banken nodig; elders sloot een luik onvoldoende tegen de regen. Ivar legde onmiddellijk zijn hand op die regel. ‘Daar hebben de mannen afgelopen winter doeken tussen gestopt. Dat houdt een bui tegen, tot de wind draait.’ Thomas zette een klein teken naast de aantekening.

Ze verlieten de kamer om de genoemde plekken te bekijken. In een smalle gang bleef Anne staan bij een uitgesleten steen die boven de andere uitstak. Op dat moment naderde een meisje met een mand linnengoed tegen haar borst. Ze stapte zonder te kijken om de steen heen. Anne wachtte tot zij voorbij was. ‘Zij kent hem,’ zei ze. ‘Een nieuwe bediende niet. En iemand die ’s nachts naar de ziekenzaal moet, ziet hem misschien helemaal niet.’ Thomas hurkte en voelde langs de scherpe rand. ‘Deze gang eerst.’

Verderop opende een bouwmeester een kamer die nog naar vers hout rook. Het dak was dicht, het raam hersteld en langs de muur stond een eenvoudig bed. Toch trok er kou onder de deur door. Anne hield haar hand bij de kier. ‘Als hier straks iemand slaapt, moet die ook kunnen uitrusten.’ Jara’s vader knikte. Hij sprak over passend hout, goed gedroogde planken en werk dat zorgvuldig moest gebeuren om later niet opnieuw te hoeven beginnen.

Bij hun terugkeer verdeelden ze de werkzaamheden. Droge wachtvertrekken en veilige doorgangen kregen voorrang; daarna kwamen de overige kamers en de afwerking van de muren. Thomas vroeg naar materiaal, beschikbare handen en tijd, terwijl de bouwmeesters hun aantekeningen aanvulden. Ditmaal bleef zijn zucht uit.

Toen de anderen vertrokken, streek hij het lange perkament glad. Anne bleef naast hem staan. ‘Een flinke lijst,’ zei ze. Thomas keek naar de deur, waarachter voetstappen door de gang klonken. ‘Ja,’ antwoordde hij. ‘Maar straks kan dat meisje gewoon rechtdoor lopen.’